

Gäller för: Verksamhet Radiologi

Innehållsansvar: Jiaye Cui, (jiacu1), Röntgensjuksköterska

Godkänd av: Caroline Sandahl Molinder, (carwe12), Verksamhetschef

Giltig från: 2026-01-13

Giltig till: 2028-01-02

Mammografi på Kvinnor

Syfte	Att ta adekvata bilder men inte utsätta patienten för mer röntgenstrålning än nödvändigt
Us kod/Us namn	66 000//Mammografi klinisk
Indikation	Att i tidigt skede diagnosticera bröstcancer, innan sjukdomen är symptomgivande.
Kvinnor under 20 år	Börja med ultraljud. Bildtagning på radiologens begäran
Kvinnor mellan 20 år och 24 år	MLO på aktuell sida. Glaspärla/blyhagel på eventuellt palpationsfynd/knöl Ultraljud, eventuellt kompletterande bildtagning
Kvinnor mellan 25 år och 29 år	MLO bilateralt Glaspärla/blyhagel på ev. palpationsfynd/knöl. Ultraljud, eventuellt kompletterande bildtagning

Kvinnor över 30år

CC och MLO bilateralt, ej abladerad sida.
ML aktuell sida om symptom.
Glaspärla/blyhagel på ev. palpationsfynd/knöl.
Ultraljud, eventuellt kompletterande bildtagning

Gravida och ammande kvinnor

Klinisk patient:
Under 25 år MLO, aktuell sida.
Samtliga över 25 år MLO bilateralt
Om osäkerhet om bild ska tas eller ej pga remissuppgift, tveksam patient, knöl i axillen etc – diskutera med radiologen.

Glaspärla/blyhagel på ev. palpationsfynd/knöl.
Ultraljud, eventuellt kompletterande bildtagning

Screening patient:

CC och MLO bilateralt

Glaspärla/blyhagel på ev. palpationsfynd/knöl.
Ammande kvinnor ska amma ur innan bildtagningen.

Kontroll enligt riktlinjer hereditet (HER)

CC och MLO bilateralt oavsett ålder (ej abladerad sida regelmässigt).
Glaspärla/blyhagel på ev. palpationsfynd/knöl.
Kvinnor med ökad risk pga tidigare strålbehandling som kontrolleras ska bara ha undersökning med ultraljud, ska vara angivet i remissen.

Mammografi senaste 6 månaderna

Diskutera bildtagning med radiologen.

Funktionshinder eller andra svårigheter att medverka vid undersökningen

Ta de bilder som går och diskutera sedan med radiologen.

Förberedelser

Granska remiss och ev. tidigare undersökningar.
Hämta patient i worklist.
ID-kontroll skall utföras på undersökningsrummet.
Starta och signera undersökning i PACS.
Markera palpationsfynd med markör/glaspärla.

Välj anpassad kompressionsplatta till bröststorlek.

Bildtagning/Projektioner

R-CC

Position

Patienten står med framsidan mot apparaten. Låt kvinnan ta ett litet steg bakåt och därefter luta sig in mot detektorplattan.

Placera bröstet mitt på detektorplattan. När bröstet är korrekt placerat, dra i bröstet och se till att bröstvårtan är i profil. Axlarna ska vara avslappnade.

Bröstet komprimeras uppifrån och ned mot detektorplattan.

Vinkel

Röntgenröret i upprätt läge (vertikal strålrättning), ingen vinkling.

L-CC

Utförs som ovan.

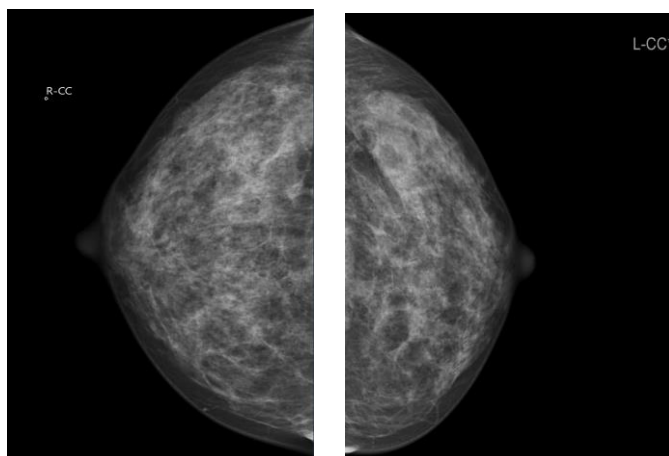
Kriterier CC

Hela bröstet avbildat, både medial- och lateralsidan med. Bröstvårtan i profil.

Om möjligt ska pectoralismuskeln vara med (som en skugga).

Väl komprimerat bröst.

Ingen veckbildning.

R-MLO

Position

Patienten står med framsidan mot apparaten.

Patienten böjer sig nu fram mot detektorn och armen/axeln placeras avslappnat på detektorplattans övre kant. Placera bröstet på detektorplattan.

Dra bröstet framåt. Se till att bröstvårtan är i profil och komprimera.

Vinkel

Röntgenröret vinklat 60°

L-MLO

Kriterier MLO

Utförs som ovan

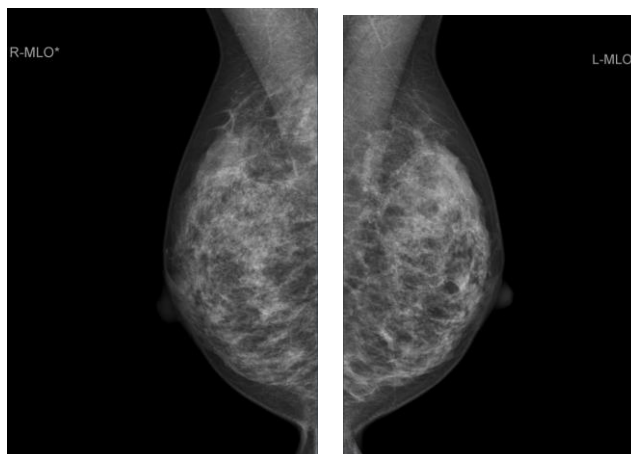
Mamillen i profil.

M.Pectoralis ska synas och ner till mamillnivå.

Submammara vinkeln visualiserad.

Fettvävnad posteriort.

Bröstets yttre konturer ska kunna följas.

ML- aktuell sida

Position

Patienten står med framsidan mot apparaten.

Patienten böjer sig nu fram mot detektorn och armen/axeln placeras avslappnat på detektorplattans övre kant.

Placera bröstet på detektorplattan.

Dra bröstet framåt. Se till att bröstvårtan är i profil och komprimera.

Vinkel

Röntgenröret vinklat 90°

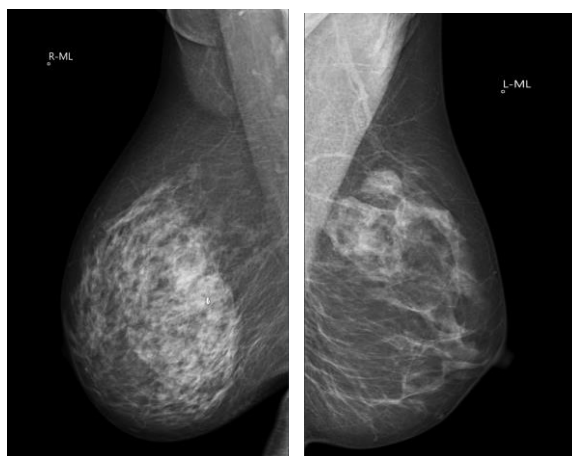
Kriterier

Bröstmuskeln (musculus pectoralis major) ska synas ned till mamillen. Tydlig övergång.

Bröstvårtan i profil.

Väl komprimerat bröst.

Ingen veckbildning.

Strålskydd

[Strålsäkerhet](#)

Dokumentation

Om kriterier inte uppnås för undersökning ska anledning dokumenteras i aktuell remiss.

Övrigt

Ansvar

Första linjens chef ansvarar för att rutinen sprids och gör den känd inom verksamheten. Berörda medarbetare ansvarar för att efterleva rutinen och rapporterar förekommande avvikelser i MedControl Pro (MCP).

Uppföljning, utvärdering och revision

Innehållsansvariga säkerställer att revidering görs minst vartannat år. Rutinen arkiveras i aktuellt dokumenthanteringssystem och ska hanteras enligt sjukhusets gällande rutiner för arkiveringar av allmänna handlingar.

Referenser

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Radiologi

Innehållsansvar: Jiaye Cui, (jiacu1), Röntgensjuksköterska

Godkänd av: Caroline Sandahl Molinder, (carwe12),
Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9802-1816834204-942

Version: 11.0

Giltig från: 2026-01-13

Giltig till: 2028-01-02